

PĀRSKATS PAR EIROPAS SAVIENĪBAS STRUKTŪRFONDU UN KOHĒZIJAS FONDA 2014-2020.GADA PLĀNOŠANAS PERIODA INVESTĪCIJU PROGRESU LĪDZ 2016.GADA 31.DECEMBRIM

Pārskatā iekļauta informācija atbilstoši Saeimas Publisko izdevumu un revīzijas komisijas 2015.gada 4.novembra vēstulē Nr. 142.9/12-130-12/15 par atskaišu iesniegšanu norādītajiem jautājumiem: (1) Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda (turpmāk - ES fondu) 2014-2020.gada plānošanas periodā veicamo vadības pasākumu (uzdevumu) grafiks un tā izpildes gaita¹; (2) Specifisko atbalsta mērķu (turpmāk - SAM)/pasākumu ieviešanas grafiks un tā izpildes gaita; (3) SAM/pasākumu projekti un tiem izmaksātais finansējums; (4) Risku vadības pasākumu grafiks un tā izpilde.

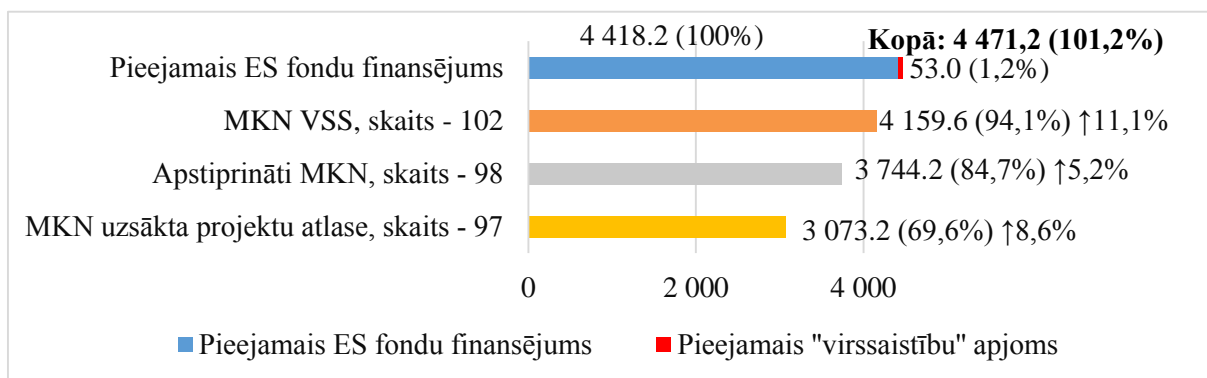
I ES fondu 2014-2020.gada plānošanas periodā veicamo vadības pasākumu (uzdevumu) grafiks un tā izpildes gaita

Galveno vadības pasākumu grafika izpildes progress apkopots **1.pielikumā** "Kohēzijas politikas ES fondu 2014-2020.gada plānošanas periodā veicamo vadības pasākumu (uzdevumu) grafiks un tā izpildes gaita"². Nākamajā pārskata periodā informēsim par papildus pasākumiem no apstiprinātā Finanšu ministrijas (turpmāk – FM) darba plāna 2017.gadam, kas šobrīd ir saskaņošanas procesā.

II SAM/pasākumu ieviešanas grafiks un tā izpildes gaita

Līdz 2016.gada beigām kopā apstiprināti ES fondu investīciju Ministru kabineta (turpmāk - MK) noteikumi par 85% no pieejamā ES fondu finansējuma šim plānošanas periodam. Var konstatēt ievērojamu progresu nākamajā posmā, kad pēc MK noteikumu izstrādes notiek projektu atlases un uzsāka projektu īstenošana.

Grafiks Nr.1. ES fondu 2014-2020.gada plānošanas perioda investīciju uzsākšanas progress līdz 2016.gada 31.decembrim, ES fondu finansējums, milj. euro; progress pret datiem līdz 2016.gada 30.septembrim.



¹ Lūdzam skatīt informācijai arī FM 2017.gada 5.janvāra vēstuli Saeimas Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisijai, kas nosūtīta arī Saeimas Publisko izdevumu un revīzijas komisijai.

² Pastāvīgi tiek veikti daudz un dažādi operatīvi un zemāka līmeņa pasākumi, procesi un uzdevumi atbilstoši un efektīvai risku pārvaldībai, investīciju pārraudzībai un izvērtēšanai.

Projektu uzsākšanas nosacījumu izstrādē (primāri MK noteikumi par SAM īstenošanu) sasniegts ļoti labs rezultāts. Līdz 2016.gada beigām no 4 miljardu *euro* valdības mērķa³ ir izdevies apstiprināt investīciju MK noteikumus par 3,7 miljardiem *euro* jeb 94,0%. No 2016.gadā neizpildītā sagaidāms, ka 2017.gada sākumā tiks lemts par investīcijām dzelzceļa elektrifikācijas projektā (346,6 milj. *euro*, Kohēzijas fonds). Pozitīvi, ka 2016.gada 20.decembrī ir pieņemts valdības lēmums par ieguldījumiem veselības aprūpes infrastruktūrā. 2016.gadā panākts ievērojams temps. Detalizētāka informācija par SAM/pasākumiem, kuru īstenošanas MK noteikumi nav apstiprināti vai izsludināti valsts sekretāru sanāksmē atbilstoši plānotajam laika grafikam iekļauta šī pārskata **2. un 3.pielikumā**, norādot aktuālos plānus un galvenos kavējumu iemeslus.

Turpmākie galvenie uzdevumi 2017.gadam:

- paātrināt projektu ieviešanu un finanšu plūsmu, vienlaikus nodrošinot efektīvu risku un drošu finanšu pārvaldību ar fokusu uz investīciju rezultātu sasniegšanu. Ievērojama nozīme būs Ekonomikas ministrijas veiktajai analīzei un priekšlikumiem sekmīgai investīciju videi būvniecības sektorā⁴. Ekonomikas ministrija nav pabeigusi šī ziņojuma izstrādi, notiek atsevišķu jautājumu precizēšana, saskaņošana.
- jāpieņem “atlikušie” lēmumi par investīciju ieviešanas nosacījumiem, t.sk., kam kavēta MK noteikumu izstrāde un attiecīgi apstiprināšana. 2017.gadā kopumā plānots apstiprināt 14 MK noteikumus ar kopējo finansējumu 574,6 milj. *euro*. No tiem 5 MK noteikumiem ar kopējo finansējumu 443,1 milj. *euro* izpildes termiņš kavējas kopš 2016.gada: Dzelzceļa elektrifikācija; Torņkalna transporta mezgls – kopā 353,7 milj. *euro*; Siltumtīklu energoefektivitāte – 53,2 milj. *euro*; Starptautiskā sadarbība – 27,7 milj. *euro*; Ārstu piesaiste reģionos – 8,5 milj. *euro*. Informācija par MK noteikumiem, kurus plānots apstiprināt 2017.-2019.gadā pieejama šī pārskata **4.pielikumā**. Šis plāns tiks apstiprināts valdībā kopā ar pusgada ziņojumu 2017.gada martā. Turpmāk par ikmēneša plānu izpildi tiks sniegti ziņojumi

³ Lai nodrošinātu zināmu elastību un tiktos uz lielāku izpildi, ambiciozāks plāns bija sasniegt 4,2 miljardu *euro* vērtībā apstiprinātus investīciju noteikumus. Līdz 2016.gada beigām izdevies izpildīt 90% no šī plāna.

⁴ 2016.gada 20. septembrī valdība uzdeva Ekonomikas ministrijai veikt analīzi un līdz 2016.gada 31.decembrim sniegt MK informatīvo ziņojumu par konkrētiem priekšlikumiem nepieciešamai rīcībai, lai novērstu vai mazinātu ekonomikas pārkaršanas riskus un sabalansētu ES fondu 2014.–2020.gada investīciju plūsmu. EM apņēmās sadarbībā ar iesaistītām nozaru ministrijām un nozaru speciālistiem veikt analīzi par kopumā valstī sagaidāmām publiskām un privātām investīcijām un nepieciešamo resursu pieejamību un ietekmi uz tirgus cenu un kvalitāti, analizējot ekonomikas pārkaršanas riskus, modelējot nozares attīstību kopumā. Uzdots ņemt vērā ne tikai potenciālos ES fondu ieguldījumus, bet arī pašvaldību, kapitālsabiedrību, privātās un citas investīcijas, kas var ietekmēt situāciju nozarē, tai skaitā atbilstoša darba spēka pieejamību.

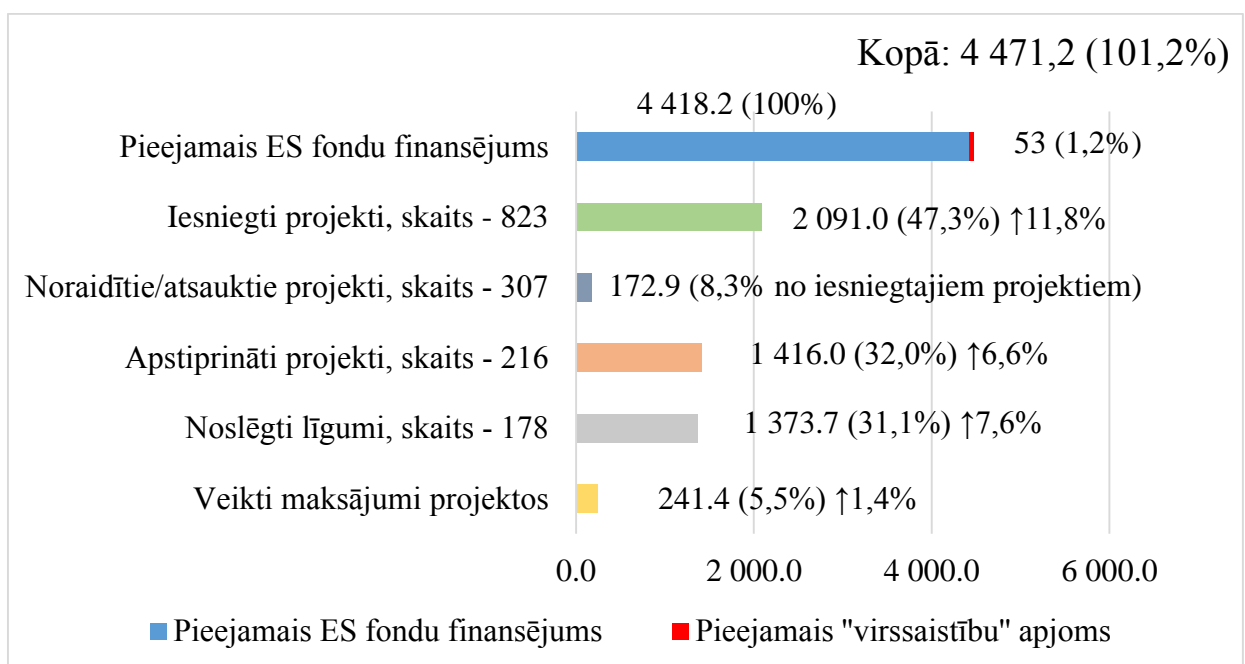
valdībā un šī informācija tiks izmantota citos formātos, kur nepieciešams informēt par izpildes statusu.

- Lai maksimāli efektīvi novērstu, mazinātu potenciālos riskus regulējuma izstrādes gaitā un to ietekmi uz tālāko ieviešanu, FM turpinās sniegt regulārus ikmēneša operatīvos pārskatus MK, pusgada ziņojumus MK, kā arī sniegs nepieciešamo informāciju Saeimas komisijām. Tāpat, ņemot vērā, ka projektu iesniegumu atlases laicīga uzsākšana ir tieši atkarīga no nepieciešamā regulējuma izstrādes, FM turpinās aktīvi izmantot vairākus iespējamus instrumentus regulējuma saskaņošanas procesa uzlabošanai un paātrināšanai, kas jau praksē ļoti efektīvi darbojas (Skatīt informāciju 5.pielikuma 2.punktā).
- Darbības programmas grozījumi - sarunas ar Eiropas Komisiju, lai panāktu maksimāli labāko risinājumu Latvijas interesēs, t.sk. samazinot 2018.gada finanšu mērķi sociālās jomas prioritārajā virzienā (būtiskākās izmaiņas saistībā ar reformām un saistīto veselības infrastruktūras investīciju ievērojami vēlāku uzsākšanu, nekā sākotnēji plānots).

III SAM/pasākumu projekti un tiem izmaksātais finansējums

ES fondu 2014.-2020.gada plānošanas periodā līdz 2016.gada 31.decembrim kopā noslēgti līgumi ar finansējuma saņēmējiem par 178 projektu īstenošanu ar ES finansējumu 1 373,7 milj. *euro* apmērā jeb 31,1% no pieejamā ES fondu finansējuma (pieaugums par 7,6%, salīdzinot ar datiem līdz 2016.gada 30.septembrim). Skat. grafiku Nr.2.

Grafiks Nr.2. ES fondu 2014-2020.gada plānošanas perioda investīciju progress līdz 2016.gada 31.decembrim ES fondu finansējums, milj. euro; progress pret datiem līdz 2016.gada 30.septembrim.

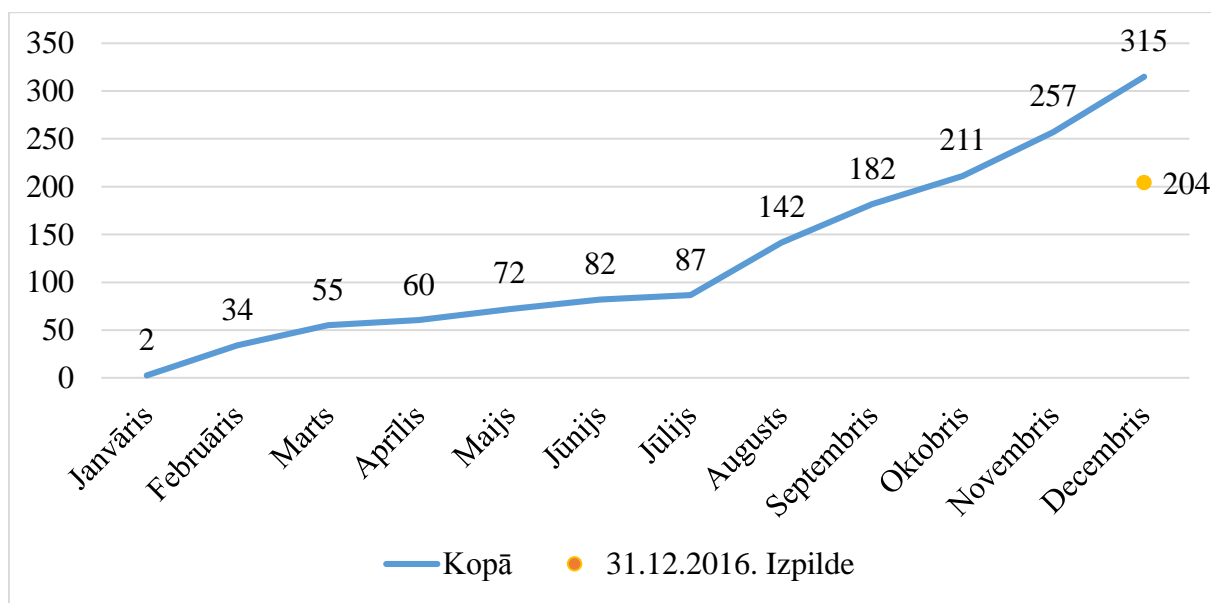


Detalizēta informācija par noslēgtajiem līgumiem un to finansējumu pieejama ES fondu tīmekļa vietnē⁵. Ar izsludinātajām projektu iesniegumu atlasēm var iepazīties Centrālās finanšu un līgumu aģentūras tīmekļa vietnē⁶. Savukārt aktuālā informācija par ES fondu investīciju progresu tiek apkopota reizi mēnesī un ir pieejama ES fondu tīmekļa vietnē⁷.

Lai laicīgi konstatētu un novērstu ES fondu finansējuma sekmīgas izmantošanas riskus⁸, FM sadarbībā ar iestādēm prognozē ikgadējos maksājumus finansējuma saņēmējiem par veiktajiem izdevumiem projektos, kas balstīti gan uz atsevišķiem pieņēmumiem izmantojot eksperta metodi, gan jau zināmo projektu ieviešanas plāniem.

2016.gada maksājumu plāns un tā izpildes statuss pret 2016.gada 22.marta MK sēdē informatīvā ziņojuma 5.pielikumā norādīto, ilustrēts grafikā Nr.3⁹.

Grafiks Nr.3. ES fondu 2014-2020.gada plānošanas perioda maksājumu plānu izpilde 2016.gadā, ES fondu finansējums kumulatīvi, milj. euro¹⁰



Maksājumu plāna novirze līdz 2016.gada 31.decembrim ceturkšņa laikā no 41,2 milj. euro palielinājusies līdz 110,8 milj. euro. Gada plāns (314,9 milj.

⁵ Informācija pieejama tīmekļa vietnē <http://www.esfondi.lv/es-fondu-projektu-mekletajs>.

⁶ Informācija pieejama tīmekļa vietnē <http://www.cfla.gov.lv/lv/es-fondi-2014-2020/izsludinatas-atlases>.

⁷ Informācija pieejama tīmekļa vietnē <http://www.esfondi.lv/finansu-un-raditaju-plani-to-izpilde>.

⁸ Latvijas saistības pret ES attiecībā uz savlaicīgu finansējuma apguvi nosaka tā saucamais n+3 princips jeb saistību atcelšana, kas aprakstīts ES fondu Vispārējās Regulas ((ES) Nr. 1303/2013) 86. un 136.pantā, kā arī saistoši mērķi “snieguma ietvara” izpildei. Riski iestājas, ja noteiktā laikā EK netiek deklarēti projektu izdevumi atbilstoši Darbības programmas noteiktajam finansējuma plānam.

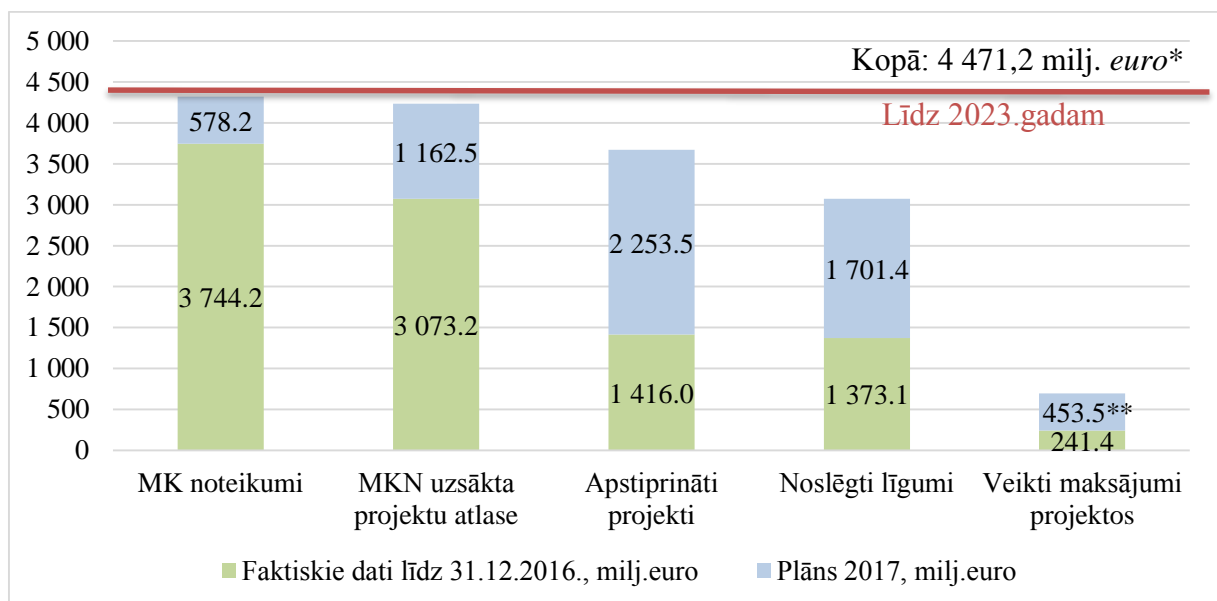
⁹ Detalizēta informācija par katra SAM plāna izpildi pieejama tīmekļa vietnē <http://www.esfondi.lv/finansu-un-raditaju-plani-to-izpilde>.

¹⁰ Kohēzijas politikas vadības informācijas sistēmas dati uz 2016.gada 30.decembri, kas iegūti 2016.gada 30.decembrī.

euro)¹¹ izpildīts tikai 64,8% apmērā. Neizpildes, galvenokārt (1) ceļu rekonstrukcijas jomā (vēlāk iesniegti projektu iesniegumi, iepirkumu sarežģījumi); (2) integrēti teritoriālajās investīcijās, jo īpaši ieguldījumos uzņēmējdarbībai nozīmīgā infrastruktūrā nacionālas nozīmes attīstības centru pašvaldībās (tā kā integrēti teritoriālās investīcijas saskaņā ar ES normatīvajiem aktiem ir jaunievedums šajā plānošanas periodā, sākotnējais plāns uzsākt projektu atlases un veikt investīcijas bijis pārāk optimistisks; šobrīd secināms, ka progress sagaidāms 2017.gadā). Tāpat gadījumos, kad vēlāk nekā plānots tiek apstiprināti MK noteikumi un secīgi uzsāktas projektu atlases, šīm nobīdēm ir tieša negatīva ietekme uz naudas plūsmas prognožu izpildi. Noteiktais plāns nav izpildīts jomās, kas vērstas uz ceļu infrastruktūras, IKT sistēmu, izglītības, inovāciju, veselības aprūpes un vides aizsardzības attīstību.

Šobrīd FM sadarbībā ar Centrālo finanšu un līgumu aģentūru aktīvi darbojas pie 2017.gada dažādu plānu izstrādes (maksājumu plānu, rādītāju, atlases kārtu) un saskaņošanas ar iestādēm ar mērķi operatīvi sekot ieviešanas sekmēm un veikt pasākumus risku gadījumos. FM šos plānus valdībā iesniegs kopā ar regulāro pusgada ziņojumu par ES fondu investīcijām (2017.gada martā). Turklāt plāni 2017.gadam liecina par ievērojamu finanšu plūsmas uzlabojumu šajā gadā, prognozi var redzēt zemāk grafikā Nr.4. 2017.gads skatāms kā piesātināts projektu realizēšanas posms, kas sniegs labumu konkrētām nozarēm un Latvijas ekonomikas attīstībai kopumā.

Grafiks Nr.4. ES fondu 2014-2020.gada plānošanas perioda izpilde līdz 2016.gada 31.decembrim un plāni 2017.gadam



*Pieejamais ES fondu finansējums: 4,4 mljrd. euro un pieejamais "virrstaistību" apjoms: 53 milj. euro.

**Plāni 2017.gadam vēl tiek precizēti, bet kopumā ir tendence samazināties.

¹¹ Skatīt informatīvā ziņojuma par Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas un Šveices sadarbības programmas investīciju progresu līdz 2015.gada 31.decembrim 5.pielikumu: <http://www.esfondi.lv/zinojumi-Ministru-kabinetam>.

IV Risku vadības pasākumu grafiks un tā izpilde¹²

Pārskatam pievienotajā 5.pielikumā ir apkopoti galvenie atlikušie riski, kuriem 2016.gadā noteikti papildu risku mazināšanas pasākumi. 2017.gada sākumā noteiktā kārtībā tiks aktualizēts vadošās iestādes risku reģistrs, par ko attiecīgā pārskatā informēsīm Saeimas Publisko izdevumu un revīzijas komisiju.

Pielikumā:

1. Kohēzijas politikas ES fondu 2014-2020.gada plānošanas periodā veicamo vadības pasākumu (uzdevumu) grafiks un tā izpildes gaita uz 6 lp.
2. Kavētie Kohēzijas politikas ES fondu 2014-2020.gada plānošanas perioda investīciju Ministru kabineta noteikumi, statuss uz 05.01.2017. uz 1 lp.;
3. Kavēta Kohēzijas politikas ES fondu 2014-2020.gada plānošanas perioda investīciju Ministru kabineta noteikumu izsludināšana valsts sekretāru sanāksmē uz 05.01.2017. uz 1 lp.;
4. Kohēzijas politikas ES fondu 2014-2020.gada plānošanas perioda investīciju 2017. - 2019.gada specifisko atbalsta mērķu ieviešanas laika grafiks, statuss uz 05.01.2017. uz 3lp.;
5. Kohēzijas politikas ES fondu 2014-2020.gada plānošanas perioda investīciju vadības riski un to mazināšanas pasākumi un izpilde uz 8 lp.

Finanšu ministre

D.Reizniece-Ozola

Inta Dimzule

Finanšu ministrijas Eiropas Savienības fondu uzraudzības departamenta

Uzņēmējdarbības un inovāciju uzraudzības nodaļas vecākā referente

Tālr. 67083873

inta.dimzule@fm.gov.lv

¹² Vadošā iestāde, saskaņā ar iekšējām procedūrām veic augstākā līmeņa ES fondu vadības risku pārvaldību, kas pamatā aptver plānošanas dokumentu līmeni un vadības un kontroles sistēmas darbību, nepieciešamības gadījumā ņemot vērā arī zemāka līmeņa (ES fondu atbildīgo iestāžu un sadarbības iestādes) risku pārvaldības procesā apzinātos draudus kopīgo ES fondu mērķu sasniegšanai. Lai nodrošinātu kvalitatīvu un efektīvu ES fondu risku pārvaldību, ar FM rīkojumu ir izveidota risku pārvaldības darba grupa. Šīs darba grupas sanāksmes tiek organizētas ne retāk kā reizi gadā. Viens no risku darba grupas uzdevumiem ir izvērtēt un saskaņot vispārējos ES fondu vadībā identificētos risku vadības pasākumus un analizēt to izpildes efektivitāti.